

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Zaplemba!

Da ne bi menda škarje državnega pravdnika zarjavele, strigle so danes zopet enkrat pošteno po našem listu. Iz naslednjega članka „Šola in vojaštvo“ zaplenili so nam kar pet odstavkov, ker smo govorili o vednem pomnoževanju vojaštva, nasprotno pa zanemarjanje ljudske naobrazbe. Nadalje nam je zaplenjen ves dopis „Od Savinje“, v katerem sicer ne najdemo nič opasnega razen gesla „Svoji k svojim“, a še to geslo samo ima pri naših oblastih tako malo „kredita“, da ga ne pusté med svet. Proti zaplembi se bomo seveda pritožili.

Šola in vojaštvo.

Da ima država skrbeti za mir in red na znotraj in zunaj, je neovržena istina. Isto tako se ji pa tudi ne more odrekati pravica, omisliti si za to potrebnih sredstev, v prvi vrsti vojakov, in zahtevati v to svrhu od državljanov samih primernih žrtev v krvi in blagu. Ta njena naloga gotovo ni najlažja, in zahteva v izpolnitev čisto največje odločnosti, napram kratkovidnim in nepolitičnim nasprotnikom. Deloma je dobro za državo, ako vedó poklicani činitelji stavljeni jim ovire odstraniti in ako imajo pri tem le pravi namen pred očmi. Slabo pa je za državo in državljan, ako prešine duh militarizma odločilne sloje, tako, da pozabijo na pravi namen vojaštva in prekoračijo meje dejanskih potreb, ako si celo gotovi krogi prisvajajo izključni razum vojaških potreb, ako vedó potem ne več v interesu države, ampak v svojem interesu ljudstvo tako omamiti in zase pridobiti, da je v resnici le njih igrača.

Ne rečemo preveč, ako trdimó, da smo v Avstriji dandanes že na tem stališču. Naša država kot velesila, ki se razprostira v sredini Evrope in meji ob četiri velesile, je naravno primorana, biti vsak čas pripravljena na vse slučaje. Zato ima morda bolj kot katerakoli druga veleoblast povoda, da se oborožuje, da se zavaruje pred nevidnimi morebitnostmi.

Vse to so tako tehtni razlogi, da jih nikakor ne moremo prezreti, kadar obsojamo današnji že neznosni militarizem in vse naše nasprotstvo bi vzpričo temu moralo prenehati, da nimamo drugih še važnejših razlogov, ki govore za nas. Avstro-Ogrska izločena iz Nemčije in Italije, živi dandanes v tesni prijateljski zvezi z imenovanimi državama, nje se ni bati niti nekdanji ji toli sovražne Francoske, niti Rusije, nje ne silijo slabotne balkanske države k povišanju vojske, skratka ne preti ji vsaj v doglednem času od nobene strani nevarnost. In k temu pride še okolnost, da si žele vsi narodi in vse države bolj kot nekdanji miru, in deluje nato z vsemi silami za znižanje stalnih vojsk in z njim za razbremenjenje tlačanih narodov.

A vkljub temu opazamo od leta do leta, da se vojske vseh držav pod vsemi mogočimi izgovori pomnožujejo, kar občutimo posebno v kulturno nerazviti naši monarhiji.

Nenaravni, a odločujoči vpliv le teh kaže se najbolj v vojaških stvarih. Dočim je v drugih stvarih dokazati vsaj navidežen vpliv ljudske volje, ljudskega mišljenja, smo glede potrebe vojaških davkov skoro popolnoma slepi, nerazumni in odvisni. Vsako leto pomnožuje se število vojakov, vsako leto se zahteva ogromnejših žrtev, ne da bi naleteli vladujoči krogi na resen odpor. Ljudski zastopniki so za prave potrebe narodov ali gluhi in slepi, ali pa se zadovoljujejo z brez-pomembnimi ugovori. To dejstvo pozna vlada in je izkorišča; te okolnosti se hoče posluževati tudi v bodoče, ako se obistinijo vesti, da namerava vojni minister v bližnji bodočnosti zahtevati nad 50 tisoč novih vojakov in nad dvesto milijonov goldinarjev novih davkov.

Zaplenjeno!

Da ima ljudstvo zares pravico in moč odločevati o svoji usodi, da je ne vlada le prgišče vzvišenih na bajonete se opirajočih aristokratov in višjih birokratov, vladale bi pri nas ob začetku dvajsetega veka čisto drugačne, boljše razmere; da ni teh, naselilo bi se bilo med avstrijskimi narodi blagostanje in sreča, da nismo samo za vojake in druge napačno tolmačene državne potrebe prinašali svoje žrtve, ne bi stopala tako ogromna masa narodov analfabetov v dvajseto stoletje.

In s tem preidemo k drugi točki, k šoli. Šolstvo je pri nas v Avstriji, posredovalec med kulturnim zahodom in divjim vzhodom, še tako nerazvito in zanemarjeno, kakor ne kmalu v kateri evropski državi.

Zaplenjeno!

Te uboge dežele in občine pa poleg ogromnih drugih bremen nikakor ne morejo pospeševati še šolstvo, seveda če imajo pri vsem tem še razum in voljo za nje. Zato životari naše šolstvo in ne obredi sadu, katerega bi obrodilo, da je prevzela država tudi bremena náse. Od tod tisto neverjetno visoko število ljudi, ki ne znajo ne čitati ne pisati, ki takorekoč molče trobentajo celemu svetu, pa vlada pri nas peščica ljudi, ki nima ne smisla ne volje za blagor ljudstva.

Podatki o analfabetih ob koncu minolega leta so tako značilni, da jih ne smemo prezreti, temveč dokazati črno na belem, pri čem da smo, kako naj se presoja naše razmere.

Glasom statistike znaša število ljudi, ki ne znajo čitati ne pisati, v posameznih kronovinah približno tolikole: Na Nižje- in Gornje-Avstrijskem, Tirolskem ter Predarelskem 3%, na Solnograškem, Moravskem, Češkem ter v Šleziji 4%, na Štajarskem 10%, Koroškem 13%, Goriškem z Gradiško 21%, Kranjskem 23%, Tržaškem 18%, v Dalmaciji 58%, Istri 48%, Galiciji 60% in v Bukovini 70%.

Te številke govoré jasneje nego vsaka beseda, povedó pa tudi vsakemu, ki ni slep in gluhi, pod katerimi vladami živé avstrijski narodi. V pričó teh števil pa si nadalje tudi lahko tolmačimo, zakaj smo z drugimi civilizovanimi državami še na tako nizki stopinji, in kaka bode naša bodočnost, ako se v kratkem ne spremene sedanje nevzdržljive in sramotne razmere. Avstrija z milijoni brezbesedno poslušnih vojakov na edni strani, na drugi pa z milijoni prebivalcev, ki se le malo razločujejo od neumne živali, se pač ne more na zaželjeni višini zdržati, ne sme se nadejati, da se uresniči geslo: Austria erit in orbe ultima; kajti lepež, ki jo še dandanes vzdržuje, militarizem, izkaže se prej ali pozneje nezadostnim. Vsaka država, ki si hoče osigurati bodočnost, mora gledati v prvi vrsti na širše mase in njih potrebe, mora skrbeti za njih gmotno in duševno povzdigo. To svojo skrb pa je vlada do danes zanemarljiva in ljubkovala je rajši z raznimi snežeži, ki jo tirajo polagoma toda sigarno v propast.

A številke gori navedene govoré še edno. Dežele, ki so bogatejše in gmotno bolj razvite, mogle so svojo pozornost obračati v večji meri na šolstvo, nego one, ki do sedaj niso imele nobene priložnosti in pomoči skrbeti za povzdigo duševnega stanja prebivalstva. To so v prvi vrsti pokrajine s čisto ali pretežno slovanskim prebivalstvom. Le-te, ki se razprostirajo ponajveč ob obodu naše monarhije, so za državo nepri-merno večjega pomena od onih v središču, le te, ki zahtevajo toli večje moralne in gmotne podpore, se najbolj zanemarljajo in se najraje prezirajo. Tudi to je znak duha, ki vlada pri nas, ki prorokuje našo usodo.

Zaplenjeno!

Da se pa obrne na bolje, bolje za ljudstva in državo, je treba pred vsem sprememba vladnega sistema, treba je priboriti narodom tisto moč in veljavo, katero potrebujejo za avoj obstanek in razvoj in katera jim gre po človeški in božji postavi. Zavedajmo se vselej in povsod teh svojih pravic in uravnajmo potem svoje delovanje! Kadar pokažemo odločno svojo voljo, nastopi za nas doba boljše bodočnosti.

Celjske in štajarske novice.

(Duhovniške premembe.) Dekanijo v Vuzenici je dobil č. g. Henrik Verk, dekan na Vidmu; župnijo Mozirje č. g. Anton Fišer, župnik v Dolu pri Hrastniku. Za provizorja v Tinje, od koder je odšel župnik č. g. Stanjko v Buče, pride č. g. Franc Brglez, prvi kaplan v Ljutomeru. Zopet sta nameščena kot kaplana č. g. gg. Ferdo Ciuha v Ljutomeru in Ivan Ivanc v Vuzenici.

(Imenovanje) Policijski komisar v Gradcu g. Mih. Papež, je imenovan policijskim nadkomisarjem.

(Osebnostna vest.) Avskultantom v področju graškega nadsodišča je imenovan Oto Knapitsch, pravni praktikant v Celovcu.

(Za okrajni zastop v Ptuj) je potrdil cesar načelnikom posestnika g. Josipa Zelenik, namestnikom pa notarja g. S. Oschgan.

(Posvetovanja rudarskih delavcev.) V nedeljo dne 21. t. m. je bilo v Celju drugo posvetovanje zaradi delavcev trboveljskih in zagorskih premogokopov. Prisostvovali so rudarski ravnatelji iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika, okrajni glavar celjski in litjski ter trije odposlanci delavskih zadrug. Popoldne je bil potem delavski shod v Trbovljah, zvečer pa v Zagorju. Ni nam še znano, ali so se na posvetovanju dognale delavske tirjatve, a od uspeha je odvisno, bodo li v omenjenih premogokopih delo nadaljevali, ali so pa že napravili vstavko.

(Razpis učiteljskih služeb.) V političnem okraju celjskem se stalno namestijo sledeča mesta učiteljev, ozir. učiteljic: Na ljudski šoli pri Sv. Lovrencu nad Pročinom, na Gomilskem, pri Sv. Juriju p. T., v Čadramu, v trgu Vitanju, na Goricah, v Dolu, pri Sv. Jederti in Sv. Ruprtu nad Laškim po eno mesto učitelja, slučajno učiteljice in na dekliški šoli pri Sv. Juriju ob juž. žel. in v Trbovljah Vodah po eno mesto učiteljice. Prošnjiki (prošnjice) za katero teh mest naj svoje prošnje, ki imajo biti opremljene s pričevaloma zrelosti in učne usposobljenosti, podajo potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 15. februarja 1900 dotičnemu krajnemu šolskemu svetu.

(Za slovenske učitelje.) Razpisana je učiteljska služba na dvorazrednici pri Sv. Duhu na Ostrm vrhu, pošta Lučane. Šola je v drugem plačilnem razredu, a župnija je zadnja v okraju, kjer so se še zdržali čili gorski Slovenci, toda tudi tej postajanki bo usoda zaključena, če se ne najde rodoljubov za narodno delo. Na tej šoli je kot nadučitelj idealni slovenski rodoljub in prijeten družabnik g. Jak. Škoflek.

(Izvanredni občni zbor političnega društva „Naprej“ v Celju) se vrši v petek dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“. Na dnevnem redu je sprememba društvenih pravil. Ker se je društvo z novim odborom postavilo na novo stališče političnega delovanja, kar se bo zopet pospešilo z nameravano spremembo pravil, nadajamo se, da pride vsak ud gotovo k posvetovanju v soboto odbor.

(Maškarada „Celjskega Sokola“.) To je brezdvomno najlepši društveni večer, katerega se udeleži tako obilno občinstva. Tudi letos ga priskrbimo, in sicer na pustno nedeljo, dne 25. avečana. Delajo se velike priprave in pomnoženi sokolski odbor se trudi že sedaj, da priskrbi, kar bo občinstvo vsestransko zanimalo in zabavalo. Nastopilo bo več novih skupin ter se pričakuje, da se jih prijavi tudi od zunaj. Podrobnosti prinesemo sčasoma, vendar pa že sedaj opozarjamo vse dame in gospode, da si bodo pravočasno priskrbeli kostume, kajti želeti je, da pride tem več maskiranih plesalk in plesalcev. Vatopnina bo nizka, kakor je bila lani ter se bodo vstopnice pravočasno razposlale, vendar se je že lahko sedaj zglasiti na iste pri društvenem odboru.

(C. kr. zaloga soli) se ustanovi v Celju in v Ljubljani, kakor veli naredba finančnega ravnateljstva z dne 17. t. m.

(Novo brv čez Voglajno) na poti k sv. Jožefu dobimo v Celju, ako bo hotela okoliška občina polovico stroškov prevzeti, sicer se ta brv popolnoma opusti, ker je že res nevarna promet v sedanjem svojem stanju.

(Ples delavskega podpornega društva v Celju), kateri se je vršil v lepi in prostorni novi

dvorani g. Strašekove gostilne v Gaberju, je bil jako dobro obiskan, udeležili so se ga razun delavskih slojev tudi odlični prijatelji delavskega stanu. Vztrajno je sviral oddelek celjske narodne godbe.

(Plesni venček), katerega priredi celjska čitalnica dne 28. t. m. obeta biti prav sijajen. Opozarjamo opetno, da imajo vstop le udje celjske čitalnice in oni gostje, ki so dobili tiskana vabila. Brez vabila vstop ni dovoljen. Zato prosimo vse one neude čitalnice v Celju in okolici, ki niso dobili vabila, pa se želijo udeležiti, naj se prijavijo pisмено ali ustno pri čitalniškem odboru v Celju.

(„Revček Andrejček“.) Že drugič v kratkem presledku so uprizorili naši diletantje pretečeno nedeljo to priljubljeno igro v Celju. Dasi se je igralo prvič jako dobro, bila je to pot igra popolna. Nedosežen je bil zopet Revček Andrejček (g. Perdan), pa tudi ostale osebe so pokazale veliko spretnost in igralno nadarjenost, tako Zvitorog (Čopl), kateri je prevzel tudi vlogo Grešnika, Franica (gospica Baševa), Ana (gospica dr. Filipičeva), Jeklen (g. Rebek), Pavel (g. dr. Ravnihar), Anže (g. Salmič), Domen (g. dr. Karlovšek), birič Nosan (g. M. Korošec) i. dr. Vsem gre velika hvala, kajti zaslužili so si jo zares. Narodna godba pod vodstvom kapelnika g. Koruna je spolnila svojo vlogo gotovo boljše, kakor vsaka draga vojaška godba.

(Izrečani porotniki.) Za februarso zasedanje porotnega sodišča pri celjskem okrožnem sodišču so izrečani glavnim porotnikom naslednji gospodje: Altziebler Mihael, lončar v Celju, Jakowitsch Frid., posestnik v Celju, Kupferschmid Karl, lekarnar v Celju, Nasko Viktor, posestnik v Celju, Rasch Fritz, knjigotržec v Celju, Rakusch, Franc, trgovec in posestnik v Celju, Rauscher Maks, lekarnar v Celju, Selisheg Boštjan, posestnik in krojač v Celju, Stadler Ferdinand, posestnik in strugar v Celju, Urschko Martin, mizar v Celju, Wittula Frid., železniški inženir v Celju, Baumer Franc, posestnik na Starem gradu, Gaberšek Blaž, posestnik na Lavi, Orosel Franc, gostilničar v Dobrni, Černošek Franc, pek v St. Jurju, Podgoršek Juri, posestnik na Rožniku, Gobec Alojzij, posestnik v Novi cerkvi, dr. Langer Henrik, graščak Lemberg, Prekoršek Janez, posestnik v Višnjevsi, Pauer Jos., trgovec v Braslovčah, Breznik Vinc., posestnik v Mlačah, Stefančič Fr., posestnik pri Sv. Duhu, Pučnik Jos., gostilničar v Vitanju, Hrovat Martin, posestnik v Pristovi pri Šmarju, Scharb Franc, trgovec v Gornjem gradu, Plenk Anton, ravnatelj tovarne v Zidan mostu, Gabritsch Adolf, gostilničar v Brežicah, Gerec Franc, trgovec v Pišecah, Cetin Fr., posestnik v Selah, Pečnik Jos., posestnik v Gor. Sušici pri Bizeljskem, Starkl Ivan ml., mesar in gostilničar v Sevnici, Wambrechtsammer, trgovec na Planini, Klinger Jos., trgovec v Slov. Gradcu, Pungarscheg Janez, trgovec v Slov. Gradcu, Pototschnig Fr. usnjar v Slov. Gradcu, dr. Schuster Fr., zdravnik v Rogatcu Namestniki pa so gg.: Kmecl Fr. posestnik v Celju, Ledineg Jos., slikar v Celju, Sabukoscheg Karl, posestnik v Celju, Stegenšek Iv., posestnik v Celju, Stelik J., železniški uradnik v Celju, Polanec Jos., trgovec v Petrovčah, Privšek Jos., trgovec v Žalcu, Peer Anton, trgovec v Štoreh, Ban Karol, posestnik na Babnem. — Ta lista se nam zdi nenavadna, ker je v njej toliko Celjanov (nemških), dočim so se do sedaj jemali Celjani le večinoma za namestnike.

(Nenavadni porotniki.) Med obilico Celjanov, ki so izbrani porotnikom za prihodnje porotno zasedanje čitamo tudi ime Franc Rakusch, o katerem ve vsak otrok v Celju, da nima vseh koles v redu. Tudi ime Rasch nas je presenetilo, ker beremo to ime med razgrajati zadnjih dogodkov.

(Srajca je bližnja kot suknja) tudi celjskim mestnim očetom vkljub vedno povdarjeni idealni „Gemeinbürgschaft“. Ptujčani so namreč prosili naš mestni zastop za podporo ptujskemu „Studentenheimu“. Celjski mestni očetje pa so tako le sklepali. Ptujčani so z ustanovitvijo višje gimnazije napravili naši gimnaziji konkurenco, še večja konkurenca pa nastane, če bo ondotni „Studentenheim“ uspeval. Zato se vrne Ptujčanom le onih 100 kron, katere so svoj čas

prispevali za celjski „Studentenheim“. Več pa vinarja ne. — Sicer pa celjski očetje nikakor niso tako trdosrčni, kakor so se v tem slučaju pokazali, kajti v isti seji so dovolili „Südmarki“ 100 kron. „Südmark“ je namreč srajca prusofilom!

(Odmevi iz českega obiska v Celju.) Dne 19. t. m. bili so menda zadnji celjski „junaki“ zaradi divjaških činov ob prihodu Čehov v Celje pred tukajšnjim sodiščem. Na obtoženi klopi so sedeli „čorbar“ Gollitsch, knjigotržec Rasch, neki pisatelj Peresich (Peresich), Oechs s svojo nadebudno hčerko, Adalbert Kossár. Županov sin Stiger jo je potegnil v Švico. Zatoženi so bili, da so v družbi velike druhal in celjskih policajev — ali kakor je rekel gospod Žimniak — ob asistenci policije — po odhodu Čehov naskočili Žimniakovo stanovanje ter s psovanjem in grožnjami spravili Žimniakovo obitelj v velik strah. Obsojeni so bili: „čorbar“ Gollitsch na globo 80 kron ali osem dni zapore, Kossár na 40 kron ali štiri dni zapore, istotako tudi Peresich, Gustav Stiger v odsotnosti na globo 20 kron ali dva dni zapore, dočim so se ostali „junaki“ s hrabrim utajevanjem rešili, ker tudi tožitelji niso mogli drugače dokazati, kakor da so pljuvali in imeli — odprta usta, toda s katerim namenom, to se v splošnem rjoventu ni dalo konstatovati.

(Za iskanje rudnin) je dobil v celjskem okraju dovoljenje na eno leto St. pl. Daubachy, graščak v Zagrebu.

(Nemškutarsko občinsko gospodarstvo pri Sv. Petru v Sav. dol.) pokazalo se je pri sklepu računov za leto 1899. V poldrugem letu nasilnega nadvladja niso le ves denar izdali, temveč zapustili so novemu slovenskemu odboru še celó 260 gld. dolga. Namen jim je bil spraviti novi odbor v denarne zadrege. Toda slovenski močje so to krizo srečno preboleli, ves čas uzorno gospodarili ter v tem kratkem času še prihranili 250 gld. Razlika med nemškutarskimi in narodnimi gospodarji!

(Šaleška čitalnica v Šoštanju) priredi v sredo dne 24. prosinca t. l. ob polu 8. uri zvečer v hotelu „Avstria“ svojemu častnemu predsedniku g. Ivanu Vošnjaku častni večer, pri katerem se mu izroči častna diploma. K temu slavnostnemu večeru se vsi p. n. udje čitalnice, kakor sploh vsi narodnjaki in prijatelji slavljenca najvjudneje vabijo.

(Tatvina.) Okradel je neznan tat trgovca g. M. Kavčiča v St. Jurju. Tat je odnesel skrinjico z denarjem.

(Žiškemu bralnemu društvu) darovala je cenjena gospica Milka Božič, tamošnja učiteljica 10 K. Prisčna zahvala, — prosimo še drugikat.

(Požar.) Dne 14. t. m. je nastal v Slov. Bistrici v podstrešni sobi dvonadstropne hiše Ivane Vončina ogenj, ki je uničil celo prvo nadstropje s pohištvo vred ter mnogo blaga trgovca A. Pinterja, kateri ima v hiši prodajalno.

(Samomor.) Na pokopališču v Slovenski Bistrici se je ustrelil dne 19. t. m. orožnik Schaffer. Neozdravljiva bolezen ga je baje tirala v prostovoljno smrt.

(Slov. Bistrica, dne 22. jan. 1900.) Pri današnji volitvi v okrajni zastop — skupina kmet-skih občin — zmagali so Slovenci vkljub ogromnemu pritisku od nemške strani. Stiger in njegova garda so bili že zgodaj na delu ter agitirali z najgršimi sredstvi. Naši so stali trdno kot skala. Navdušenje velikansko!

(Iz Kozjega) smo dobili na našo zadnjo vest, da ima ondotna pošta samo nemški pečat od uglednih oseb zatrdilo, da so storili kozjanski narodnjaki vse, da operejo ta madež, toda polletno prizadevanje je bilo zaman. Obrnili so se končno na svojega državnozborskega poslanca pl. viteza Berkša in ta na trgovinsko ministerstvo, kjer je zvedel, da vsa zadeva — tiči nekje v Gradcu. Čudno pa je vsekakor, da nima ministerstvo na graško poštno ravnateljstvo toliko vpliva, da ne bi naše zahteve in prošnje tam gori — običale. Značiti se vendar še da sprožiti.

(„Narodni dom“ v Mariboru) je sedaj za nemškutarje tisti steber, ob katerem si razbijajo svoje besne batice. Nedavno so obšli po noči zgradbo s črnolom in rudečilom. Mariborski Slovenci naj zaradi tega ne žalujejo. S takimi vandalskimi čini pomaga nemška svojat buditi v

priprostih Slovenceh zaničevanje do nemške olike in ljubezen za narodne svetinje.

(Zgorela je) v Studencih pri Mariboru 6letna hčerka gostilničarja Karola Zavodnik. Prišla je preblizu ognjišča v kuhinji ter se ji je vnela obleka.

(Nova nesreča na južni železnici.) Dne 19. t. m. sta na mariborskem kolodvoru pri premikanju trčila dva stroja skupaj. Zdrobil se je eden voz, ednemu uslužbencu pa je odtrgana celjust. Menda so že zopet Slovenci krivi!

(Pruske marke.) Naslednje šole so dobile letos pruske marke iz Berolina: Slatina 20 K, Sevnica 24 K, Konjice 30 K, Vitanje 30 K, Laško 30 K, Št. Ilj v Slov. gor. 30 K, Marenberg 30 K. Značilno je vsekakor, da igra številka 30 glavno vlogo. Spominja nas na 30 srebrnjakov — Judežu.

(Tečaj za ednoletne prostovoljce v Gradcu), to je take mladeniče, ki sicer nimajo pravice služiti v vojakih kot ednoletni prostovoljci, pa bi to ugodnost radi dosegli, začne se dne 5. februarja v vojaški pripravnici profesorja Gustava Leinauerja.

Druge slovenske novice.

(Dopolnilna deželnozborska volitev v Ljubljani.) Dne 20. t. m. je izvolila „Kranjska trgovska in obrtniška zbornica“ na mesto umrlega g. Iv. Perdana deželnim poslancem in predsednikom g. državnega poslanca Josipa Kušarja. Podpredsednikom je bil izvoljen g. Anton Klein, namestnikom pa g. Ivan Baumgartner.

(Osebnostna vest.) Finančni tajnik g. H. Nikrl je imenovan finančnim svetnikom, višji davčni nadzornik g. J. Konec pa finančnim tajnikom, oba pri ljubljanskem finančnem ravnateljstvu.

(Rešilna postaja v Ljubljani.) V „Mestnem domu“ v Ljubljani so otvorili rešilno postajo; službo bodo opravljali ognjegasci.

(Aškerčeva drama „Izmajlov“) se je uprizorila dne 19. t. m. v ljubljanskem gledališču. Zanimanje za to izvirno igro je bilo veliko ter je bil tudi uspeh prav lep. To je letos že tretja izvirna drama, katero je uprizorilo ljubljansko gledališče.

(Darovi banke „Slavije“.) Generalni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani je daroval dijaškemu podpornemu društvu „Radogoj“ 200 kron, društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani 100 kron in dijaškemu podpornemu društvu v Pazinu 100 kron. Domača banka je vredna vsega priporočila.

(Nezgoda.) V Lukovici je padel Slaparjev hlapec raz voza ter se ubil.

(Prostovoljnemu ognjegasnemu društvu v Škofji Loki) je vlada dovolila efektivno loterijo.

(V Trzinu) se je otvoril dne 22. t. m. otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda. Prijavljenih je nad 40 otrok. Tako bo tudi ta nemčurska postojanka kmalu dozorela.

(Ponesrečil se je) dne 17. t. m. na postaji v Litiji železniški delavec Anton Kosi. Padel je pod kolesa, ki so mu zdrobila levo nogo.

(Nova pošta) se odpre dne 1. februarja v Srednji vasi pri Bohinju na Gorenjskem. Zvezo bo imela s poštanim omražjem po vozni pošti, ki se vpelje med Srednjo vasjo in Bohinjsko Bistrico.

(Zgorela je) v Škocjanu pri Turjaku dne 10. t. m. 5letna deklica posestnika Fr. Kraljiča. Prišla je preblizu ognja, katerega je oče pri sekanju drv zanetil v gozdu.

(Dvakrat na smrt obsojeni cigan Held) je še vedno med živimi ter se bo dne 24. t. m. bavilo z njim najvišje sodišče na Dunaju.

(Umrli je) dne 19. t. m. pri usmiljenih bratih v Kandiji pri Novem mestu č. g. Hrovat, kaplan iz lavantinske škofije. N. p. v m.!

(Zaupni shod živinorejcev novomeškega sodnega okraja) priredi kmetijska podružnica novomeška v ponedeljek dne 5. februarja t. l. ob 2. uri popoldne v hiši katol. družbe rokodelskih pomočnikov v Novem mestu. Na dnevnem redu je posvetovanje o prenaredbi pravil za ustanovitev zavarovalnice za govejo živino v smislu vladnih predlogov. Vsi zavedni živinorejci so vabljeni, da se shoda udeležijo.

(Požar.) Na Bregu pri Borovnici je uničil dne 17. t. m. požar hlev in žago trgovcu in posestniku Fr. Šviglju. Škode je okoli 5000 kron.

(Stražnik rudarjev.) V premogokopih v Lešah pri Prevolju so postavili rudarji dne 19. t. m. delo, ker so se jim plače zmanjšale. Takoj drugi dan je manjkalo še nad 100 vagonov premoga.

(Samostanska gimnazija v Št. Pavlu na Koroškem) je dobila pravico javnosti tudi za peti, šesti in sedmi razred.

(V Gorici) je dne 17. t. m. zapadel sneg ter je pritisnila občutna zima.

(Samomor.) V Vipolzah v goriških Brdih je skočil nek čevljar v 20 m. globok prepad ter utonil.

(Zveza Trsta z Rimom.) Italijanski neodrešenci v Trstu so dobili zagotovilo, da se kmalu Trst telefonično zveže z Rimom. Veselje je vsled tega veliko.

Politični pregled.

(Novo ministerstvo.) Že zopet imamo enkrat novo ministerstvo. Isto je tako-le sestavljeno: ministerski predsednik in vodja ministerstva notranjih del dr. pl. Körber, domobranski minister grof Welsersheimb, železniški minister dr. vitez Wittek, pravosodni minister baron Spens Booden, naučni minister vitez Hartel, trgovinski minister baron Kall, finančni minister dr. pl. Böhm Bawerk, poljedelski minister baron Giovanelli. Ministra brez portfelja sta dr. Rezek in dr. Pietak. To ministerstvo bo po cesarjevi izjavi nepristransko, nad strankami; bomo videli!

(Ministerski svet) je imel dne 20. t. m. svojo prvo sejo. Glavna naloga novega ministerstva bo spravno dognanje med Čehi in Nemci, na ostale Slovence se najbrže niti oziralo ne bo.

(Delegaciji) sta zaključili svoje letošnje zasedanje. Skupni državni proračun je sprejet nespremenjen, kakor ga je vlada predložila. Skoraj vsi delegatje so med zasedanjem govorili o zunanjih politiki Avstrije, tako slovenski delegat dr. Ferjančič posebno prepričevalno gledé zapostavljanja Slovencev. Zastopniki vlade so govore pač poslušali, a mislili so le na doseg svojih nalog. Ko jim pa je bila ta zagotovljena, pozabili so na vsa očitanja in opravičene prošnje.

(Avstrijski odposlanec na srbskem dvoru) je postal dosednji diplomatski agent v Kairu baron Heidler pl. Egeregg.

(Bodoča katoliška univerza v Solnogradu) bo baje tako uravnana, da bo poučni jezik sicer nemški, vendar pa se bo po potrebi prednašalo tudi v drugih avstrijskih jezikih.

(Bolgarska razprodaja.) Najbolj osvetljuje neugodno stanje bolgarske državne blagajne pač to, da se pogaja sedaj z Rusijo, naj ji odkupi najvažnejše pristanišče Burgas ob Črnem morju za dva milijona rubljev.

(Bogata Nemška.) Kakšna razlika je v gmotnem stanju med Avstrijo in Nemčijo, pove nam proračun Pruske za leto 1900, pri kateri priliki se je pokazalo, da ima država 84.360.000 mark preostanka, dasi je v zadnjih desetih letih poplačala vrhuntega 800 milijonov državnega dolga ter dovoli vsako leto visoke vsote za germanizovanje. In naša revna država se gre bogati Pruski v finančnih zadevah na roko!

(Pomnožitev nemške mornarice) je zopet na dnevnem redu nemškega državnega zbora. Vlada hoče nemško mornarico kar podvojiti, pa bo zopet naletela na odločen odpor.

(Ameriška vlada zedinjenih držav) misli odkupiti Danski takozvano dansko zapadno Indijo. Kar se ne da z orožjem, pa z denarjem!

(Angleži ponujajo Egipt.) Angleška vlada je baje ponudila Avstriji in Italiji, naj zasedete Egipt ter jima obljubila za to veliko denarno odškodnino. Avstrija je ponudbo „hvaležno“ odklonila, a Italija bi se polakomnila denarja in zemlje, pa ima preveč „hrabro“ vojaštvo.

(Japan) je prva izvenevropska država, ki ja bila v pretečenem letu sprejeta v evropske narodno-pravne države. Japan pa je tudi storil v polstoletju take ogromne korake v civilizaciji, kakor marsikatera evropska država komaj v par stoletjih. Vsekakor je splošno šolstvo in narodna enakopravnost tam v azijskem cesarstvu bolj razvita in pripoznana, kakor v marsikaterih provincijah našega cesarstva.

(Vojna v Afriki.) Nekateri listi so raznesli vest o velikanskem porazu Angležev, v katerem so Buri kar — 20.000 živih Angležev ujeli. Ta

vest ni resnična. Sploh ni bilo zadnji čas nobene večje bitke, pač pa je iste pričakovati, ko dovršite obe armadi manjše operacije.

Dopisi.

Zaplenjeno!

Od nekoč. (Iz učiteljskih krogov.) Pohlevne duše smo mi slovenski učitelji. Vse srečne se štejemo, da smemo ponižno ždeti pod okriljem štajarskega „Lehrerbunda“, kojemu na čelu so oni možje, ki nič ne prosijo, ampak samo zahtevajo. Z velikim veseljem pošiljamo v Gradec in še dalje proti severu takomenovani „Parteisteuer“, potem pa prispevke za „Bund“, za „Pressfond“, za „Unterstützungsfond“ in ne vem za kateri fond še. V najnovejšem času smo postali deležni celo te časti, da se bomo smeli obligatorično naročiti na „Bundovo“ glasilo t. j. na nezmotljivo (!) štajarsko „Schul und Lehrerzeitung“. In kadar pridemo gori v Gradec, takoj moramo mogočnim nemškim tovarišem poročati, kako se vedemo doma. Nedavno nas je zagovarjal eden naših, da nekaj nas je sicer res „ministrantov“ (pa ne, da bi bil sebe mislil!), in pa zaradi neke brzojavke, katero je pred dvema letoma naša dična „Zaveza“ poslala na Strossmayerja, nas je tudi opravičeval. Da bi na viden način pokazali, kako goreči privrženci „Lehrerbunda“ smo, sklepamo ostre izjave, v katerih protestiramo, da bi se nam na ogled pošiljal list „Päd. Zeitschrift“, glasilo onih učiteljev, ki so izstopili iz našega „Bunda“ in si osnovali „Verband“ nemških učiteljev in učiteljic.

A vse to nam nič ne pomaga. Dočim mi odklanjamo vsako zvezo z nemškim „Verbandom“, rušiteljem našega „Bunda“, jim pa naš predsednik prijazno ponuja roko v spravo. Kdor tega ne verjame, naj prebere uvodni članek v zadnji številki naše „Schul- u. Lehrerzeitung“. Tam uredništvo nasvetuje, naj bi „Bundovci“ in „Verbandovci“ sklicali skupno sejo odposlancev, ki naj bi sklenili spravo. Naši odposlanci so pred dvema letoma že bili v Gradcu pri taki „spravi“. Njih nastop pod vodstvom tovariša Gradišnika je bil časten. Pokazali so nemškim tovarišem, da mi umemo, kaj je solidarnost. A nemški tovariši so se sprli in razdružili v dva tabora.

In zdaj naj gremo še enkrat v Gradec? Zakaj neki? Kaj ne da zato, da gledamo, kako se nemški „Mihelni“ zopet pobratijo; nam slovenskim „Janezom“ pa pokažejo — osla? Potem bo mir.

Iz Ptuja. „Svoboda in prosveta naroda slovenskega bodi smoter našega delovanja.“ Moj Bog, kolikokrat se slišijo te in ednakega pomena besede iz ust naših narodnjakov posvetnega in duhovskega stanu. Govori se pač mnogo pri nas Slovenceh, a stori se posebno pri nas v ptujskem okraju bore malo. Le pogledjmo si ga natančneje. Tovarn ali fabrik pri nas ni; naše ljudstvo se peča izključno s kmetijstvom. Zemeljski pridelki, živinoreja in sadjarstvo, prinaša našemu ljudstvu lepih dohodkov. Le vinogradi mu ne prinašajo ničesar, ker so nam jih uničili peronospora, trtna uš in plesnjivec, a ljudstvo nima potrebnih pomočkov, da bi si napravilo ameriških

nasadov. Najbolj žalostna priča za to so nam sedaj nesrečne in siromašne, a nekaj tako bogate Haloze, to nam pričajo tudi vinogradi po mestnem vrhu, po urbanjski in drugih sosednjih farah. Povsod je nekaj cvetelo blagostanje, a sedaj vladajo pri našem kmetu le revščina in dolgovi. Prav redke izjeme so dandanes kmetje v ptujskem okraju, ki bi ne bili zadolženi do ušes, in ako se še tudi nahajajo kje, dolgo se ne bodo držali. Nekdaj je naš kmet imel žita na obilo, imel je polne kleti vina, dosti za dom in prodajo, jabolčnjak je pila le družina, a dandanes pije silno naše ljudstvo smrdljivo in škodljivo žganje. Bogatijo se tem potom ptujski bogataši Hutter, Kaiser, Fürst, Wibner in drugi. Že več let nismo imeli prav ugodne letine, setev, trgatav in sad nam je uničila zima in toča in torej ni čuda, ako naš kmet niti toliko ne pride, da bi zmogel za davke in obresti svojih ogromnih dolgov.

Zatorej pa gledamo žalostno in skoraj obupno v bodočnost, ako ne pride v pravem času pomoč. In to pomoč nam dajte v prvi vrsti vi gg. poslanci. Sicer nam je prav dobro znano, da je vaše delovanje v Gradcu in na Dunaju prav težko, ali toliko pa vendar zmorete, da pridete med naše ljudstvo vsaj edenkrat v letu, da se mu predstavite ter mu razložite politični položaj. V malokateri fari ali vasi se nahaja pri nas kmet, ki bi znal, kdo da je njegov poslanec v državnem in deželnem zboru. Velikega pomena bi tedaj bilo, da vaš ljudstvo spozna osebno ter mu razložite, kako da se mu pomaga; vas bode gotovo rajše poslušalo in ubogalo, kakor druge.

V Ptuj se nahaja tudi neko politično društvo, katero pa gotovo ni ustanovljeno za zavedne slovenske meščane. Bodimo tukaj odkritosrčni!

Društvo spi in nihče skoraj ne ve, da obstoji. Pa vzdramiti in preustrojiti se mora, razširiti mora svoj delokrog ter pričeti v pravem pomenu besede delo za slovensko ljudstvo našega okraja. Naše ljudstvo naj se izobrazi, razloži se mu naj njegove pravice v narodnem in gospodarskem oziru. Okrepila se bode njegova narodna zavest, ojačil se mu bode ponos, zboljšalo se mu gospodarstvo in neodvisen bode od ptujskih nemčurških mogotcev. Ali bi ne bile nadalje v bližini mesta in v okrožju ptujskega okraja na mestu tudi kmetijske zadruge, recimo na Bregu in v Kaniži, v posameznih farah levega in desnega dravskega polja in tudi v Halozi? Gotovo. Povsod se ljudstvo giblje le v ptujski okolici in okraju spi v svojo škodo in propad. — Predragi narodnjaki in kmetje, zgajte se, pojdite na neumorno delo, zakaj doba je resna, naše ljudstvo bo osirotelo, ako se ne predrugačije in zboljšajo razmere.

Razne stvari.

(Plača žandarjev.) Tudi žandarmom so se z novim letom plače zboljšale in sicer sledeče: okrajni stražmojster dobiva na leto 1400 kron; drugi stražmojstri 1300 kron; vodja postaje 1100 kron; žandarm 900 kron; žandarm za poskušnjo 800 kron, če je v praktični službi, če se pa za službo še le pripravlja, dobiva po dve kroni na dan. Poleg tega imajo oženjeni žandarmi pravico do stanarine, ki znaša z ozirom na šaržo, število prebivalstva dotičnega kraja in z ozirom na razred, kateremu pripada dotičnik kot oženjenec, 240 kron — 100 kron.

(Srednje šole.) Ob začetku l. l. bilo je v tostranski državni polovici 203 gimnazije, 101 realka, skupaj torej 304. Od teh jih vzdržuje in upravlja država 220, dežele 35, mesta 20, škofje 4, duhovni redovniki 13, skladi 2 gimnazije in 1 realko, zasebniki 6 gimnazij in 3 realke. Učni jezik je v 170 (!) srednjih šolah nemški, v 77 češki, v 31 poljski, v 7 (!) italijanski, v 2 malo ruski, v 6 srbsko hrvaški in v 11 utrakvističen. Učencev je na gimnazijah 67394, v realkah pa 32745. Na novo se je v letošnjem šolskem letu med drugimi otvorila gimnazija v Pazinu Raz. širile so se pa ptujska (1—6 razr.), št. paveljska (1—7 razr.) kranjska (1—7 razr.) gimnazija ter mnogo drugih največ čeških srednjih šol. Slovenci, ki štejeemo 32%, avstro ogrskega prebivalstva, nimamo niti edne slov. srednje šole. Italijani pa, ki tvorijo z vso silo komaj 16%, jih imajo sedem. Boljšega tolmacha našim šolskim razmeram pač ni treba. Živela Avstrija!

(Pomanjkanje premoga na Češkem.) V sled vstavljenege dela skoraj v vseh čeških rudnikih

je nastalo vsestransko pomanjkanje premoga. Praški mestni šolski svet je naprosil dež. šolski svet, naj začasno zapre mestne šole ali pa združi učence v skupne šolske sobe, ker ni mogoče za vse šole dobiti kurjave.

(Podraženje.) Tovarne za stroje na Češkem in Moravskem so sklenile podražiti stroje, ker je cena železju, premogu in drugim surovinam poskočila.

(Za kugo umrl?) V Krakovem je umrl dr. Konstaniecki na znakih kuge. Zdravniki, ki so truplo raztelesili, zanikajo sicer, da bi bila stvar resnična.

(Grozen potres.) je razsajal dne 17. t. m. na otoku Sumatra in Java. Mesto Tjandver je popolnoma porušeno ter 1500 ljudi mrtvih.

Loterijske številke.

Dunaj 20. januarja 1900: 67, 33, 85, 24, 26.
Gradec: 38, 67, 73, 28, 36

Razglas!

Za napravo novega mostišča na železnem mostu čez Savo v Radečah potrebovalo se bo:

1. 840 borovih mostnic po 16/20 cm debelih in 290 cm dolgih.
2. 28 borovih brobnih tramov po 10/16 cm debelih in 600 cm dolgih in
3. 14 hrasovih tramičev za delitev mostišča po 10/25 cm debelih in 600 cm dolgih.

Opozoriti se, da se sprejemajo ponudbe tudi za vez samo hrastov les in da se je obrok za ponudbe podaljšal do 4. svečane t. l.

Pogoji so prilepljeni na javnih mestih v Radečah in se vidijo tudi pri načelniku gosp. F. Juvančiču v Radečah.

Dne 4. svečane t. l. to je v nedeljo popoldan ob 2. uri vršila se bo javna manjševalna dražba.

Podvzetnik vložiti ima varščine 300 kron.

Okrajni cestni odbor v Radečah,

dne 20. prosinca 1900.

(34) 1 Načelnik: F. Juvančič.

Hiša z gostilno

in vrtom se da v najem ali se pa tudi prodati. Hiša je blizu cerkve in šole ter pripravna tudi za kako trgovino. — Več se izve pri

J. Neureiter
na Planini (Montpreis).

(31) 1

Poziv!

Pri trgovini z železom „Merkur“ v Celju so oddati mizararska dela (oprava za trgovino in magacine).

Načrti leže pri stavb. mojstru g. Ferdinandu Goligrancu.

Ponudbe so predložiti do petka 26. t. m.

Vodstvo trgovine „Merkur“ v Celju.

(39) 1

Hiša na prodaj.

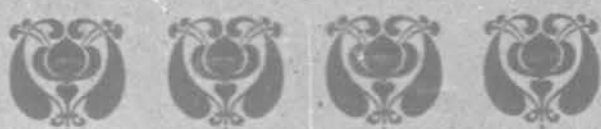
V živahni ulici v Ptuj je p. odati hiša z mizararsko obrtjo in z dvema njivama. Plačilni pogoji zelo ugodni. — Vprašati je pri

(36) 3—1 Franz Winkler, Ptuj.

Pekarski učenec

se takoj sprejme v pekarijo v Celju, Graška cesta št. 5.

(35) 2—1

GORNJA RADGONA

Dr. Léo Kreft

(40) 3—1 zdravnik

Gornji Gries hiš. št. 9.

Mlin 33) 3—1)
z dvema paroma
koles in tremi sto-
pami na dobi vodi,
katere ne zmanj a,
se prodaja za ceno
2500 gl. Vse v dobrem
stanu. Več pove
Anton Ojsteršek
Št. Lovrenc št. 45
pošta Store, St. arsko.

Dovršeni šestošolec

sprejme se kot praktikant v lekarni

A. Šusteršiča v Krškem.

Na prodaj ozir. v najem.

Prodaja se nova hiša pri okrajni cesti blizu sod-nije, kjer bi posebno kakšen rokodelc. n. pr. čevljar, katerega primanjkuje v kraju, dobro izhajal. Ravno tam se tudi prodaja oziroma se da v najem hiša, v kateri je gostilna in prodajalnica blizu sto let. — Natan. no je izvedeti pri

Frančiški Razboršek
Lukavica 6, Kranjsko.

(37) 1

Akademični slikar

se priporoča častiti duhovščini in ključarjem za izdelo-vanje različnih cerkvenih slik in portretov kakor tudi na steno (fresko) ali pa tempera-slikarje.

oooo Naročbe naj se blagovolijo adresirati oooo

(38) 3—1 Peter Marković

Dunaj, XVI, Gaulsbergasse 33

Kovačnica v Laškem trgu

se odda v najem.

Zraven spada stanovanje z dvema sobama, kuhinja, klet in precej velik vrt. Več pove

Franco Selič

(24) 3—2

posestnik, Laški trg.

Gostilna na račun

se odda pod jako ugodnimi pogoji v celjski okolici. Vse natančneje se izve v Gosposki ulici št. 23.

(25) 3—2

Učenca in učenko

ki imata

posebno veselje do trgovine

in sta dopolnila 14 leto, zmorna slovenskega in nemškega jezika, poštenih staršev, se sprejmeta takoj v trgovino mešanega blaga.

Ivan Končan

(23) 3—2

v Šoštanju.

Specerijska trgovina

v mestu z 2000 prebivalstvom ter lepim prometom, se radi družinskih razmer ugodno odda. — Kje pove iz prijaznosti upravnistvo

(14)

„Domovine“.

Ženitna ponudba.

Mlad mizarar, mojster v pr. prijetnem mestu, 8 minute od farne cerkve in 5 minute od železniške postaje, Novska v Slavoniji, želi z zakon. debljo a 1000 gl. ali vnij a 500 gl. premoženja. Ista ima dvoje lepih posestev brez vsakega dolga. Govori slo-venski in nemški. Ponudbe a fotografijama je pošiljati na

(18) 3—3

Josip Špoljar

mizarar, mojster, Novska, Slavonija.